



USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ



АМЕР
АГЕНЦІЯ МІСЦЕВОГО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЯВОРІВЩИНИ

КОЗІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Львівська область

ПРОГРАМА МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Програму МЕР розроблено Агенцією місцевого економічного розвитку Яворівщини в межах реалізації проекту «Формування програм місцевого економічного розвитку через інтеграцію переміщених підприємств і ВПО в економічне життя місцевих громад», що став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього заходу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

	Сторінка
Вступ.....	4
1. Місцевий економічний розвиток в умовах сучасних викликів	5
2. Цілі економічного розвитку в контексті реалізації Стратегії розвитку Козівської територіальної громади на 2022-2027 роки.....	9
3. Проекти економічного розвитку.....	10
4. План заходів.....	16

Вступ

Козівська сільська територіальна громада створена у 2020 році. З моменту створення місцева влада постійно спрямовує свої зусилля на ефективне використання наявних природних, людських та матеріальних ресурсів громади, зокрема шляхом стимулювання місцевого економічного розвитку.

Війна зумовила виникнення низки нових викликів як для мешканців і бізнесу територіальних громад, так і для органів їх місцевого самоврядування. В умовах щоденної роботи над проблемами поточного життєзабезпечення громади місцевій владі було важливо переорієнтувати власні зусилля на забезпечення економічного розвитку в умовах воєнного стану. Відтак серед пріоритетних завдань на перше місце поступово вийшло досягнення максимальної ефективності управління наявним ресурсним потенціалом (зокрема включення людського капіталу, фінансово-інвестиційного ресурсу, незадіяних земель в економічну діяльність), сприяння функціонуванню місцевого та релокованого бізнесу і створенню нових робочих місць, формування передумов для зростання надходжень до місцевого бюджету. Водночас присутність нових стейкхолдерів (ВПО та релокованого бізнесу) у громадах зумовила необхідність їх повноцінного включення в процеси економічного розвитку громад.

Метою діяльності органів місцевого самоврядування в цих умовах є відновлення місцевої економіки і сприяння плавному переходу від екстреного реагування на поточні виклики до сталого соціально-економічного розвитку та забезпечення сталого зростання через впровадження проєктів та заходів місцевого економічного розвитку.

Основними завданнями, які стоять перед органами місцевого самоврядування територіальних громад в умовах війни, є:

- збереження / відновлення темпів економічного розвитку територіальної громади;
- підтримка місцевого бізнесу та підприємницької активності населення;
- залучення інвестицій в громаду (в тому числі робота з релокованим бізнесом) та створення якісних робочих місць;
- інтегрування ВПО та релокованого бізнесу в економіку громади.

Козівська територіальна громада 11 лютого 2022 року затвердила Стратегію свого розвитку на 2022-2027 роки. Її основними стратегічними цілями є: формування економічно спроможної громади – Карпатського центру гірського туризму та розвиток людського потенціалу. Досягнення вказаних цілей передбачає активізацію підприємницької діяльності на території громади з акцентом на розвиток туризму, а також модернізацію місцевої інфраструктури та створення необхідних умов для ефективного використання наявного людського капіталу та його поліпшення.

Програма економічного розвитку Козівської сільської територіальної громади (далі – Програма) розроблена з урахуванням стратегічних цілей її розвитку, а також пріоритетів, визначених громадою, та покликана створити підґрунтя для середньострокового планування місцевого економічного розвитку. Програма включає перелік проєктів та заходів, спрямованих на удосконалення інфраструктури туристичної галузі, нарощування людського потенціалу на основі стимулювання підприємницької активності мешканців громади та ВПО, детінізації бізнесу, розвиток сільськогосподарської кооперації. Кожен проєкт є логічно та хронологічно узгодженим комплексом заходів, реалізація яких дасть змогу досягнути поставлену мету в установленій термін, із залученням визначених людських, матеріальних і фінансових ресурсів. Перелік не є вичерпним і може розширюватись в ході реалізації Програми.

Програма є результатом спільної роботи громади і експертів проєкту «Формування програм місцевого економічного розвитку через інтеграцію переміщених підприємств і ВПО в економічне життя місцевих громад», який реалізується за підтримки USAID «ГОВЕРЛА».

1. Місцевий економічний розвиток в умовах сучасних викликів

Козівська територіальна громада розташована на крайньому півдні Львівської області, на межі із Закарпаттям. Вона включає 24 населених пункти, які поділені на 9 старостинських округів і центральну садибу в с. Козьова.



Козівська громада розташована практично на межі двох областей – Львівської та Закарпатської – і віддалена від найбільших міст Західного регіону України, що є викликом для її економічного розвитку. До позитивних чинників відноситься пролягання територією громади міжнародної транспортної магістралі Київ-Чоп, а також місцезнаходження громади в екологічно чистому регіоні українських Карпат. Це створює сприятливі можливості для розвитку туризму.

Станом на 01.01.2022 р. чисельність населення Козівської ТГ складала 11 563 особи. У віковій структурі суттєво переважають мешканці старшої вікової категорії (понад 60 років), частка яких сягає 60%. При цьому тенденція до скорочення чисельності економічно активного населення у громаді має давні корені.

Трудовий потенціал громади (економічно активне населення у віці 16-65 років) становить 5230 осіб або 45,2% загальної чисельності населення громади, що значно менше від середньообласного показника.



Таким чином, демографічна ситуація в громаді створює низку ризиків для її економічного розвитку. По-перше, частка працездатного населення не перевищує 25%. По-друге, спостерігається постійний відтік молоді через відсутність достатніх можливостей для працевлаштування у громаді.

Великих компаній, які здатні забезпечити роботою значну кількість місцевих мешканців, у громаді немає. Найбільші її працедавці або належать до бюджетної сфери, або мають на території громади лише окремі підрозділи, які офіційно тут не зареєстровані. Середня заробітна плата у громаді становить 8 тис. грн, що ледь перевищує 60% від середньої зарплати в області.

При цьому в громаді присутній достатньо високий рівень тіньової зайнятості. За оцінками представників ОМС близько половини економічно активного населення громади здійснюють підприємницьку діяльність без офіційної реєстрації (передусім у сфері надання послуг з розміщення туристів, у сільському господарстві та в сегменті неорганізованої торгівлі).

Поповнення громади **внутрішньо переміщеними особами** суттєво не вплинуло на її ринок праці, оскільки більшість ВПО не шукає або не може знайти роботу (насамперед з огляду на відсутність таких місць працевлаштування, які б відповідали рівню кваліфікації та фінансовим очікуванням ВПО).

Природні та рекреаційні ресурси. Основну частину території громади займають лісовкриті площі (65,2 %). Сільськогосподарські землі становлять лише третину земельних ресурсів громади. З них: рілля – близько 40% (12,3% усіх земель громади), сіножаті і пасовища – по 30,5% (9,7% усіх земельних ресурсів). Водночас наявність великої кількості сіножатей і пасовищ створюють сприятливі можливості для розвитку тваринництва, зокрема органічного, чому сприяє відсутність у громаді великих забруднювачів повітря та ґрунтів.

Значною мірою цінність природно-рекреаційного потенціалу Козівської громади підвищується завдяки розташуванню частини її території в межах національного природного парку «Сколівські Бескиди».

На корисні копалини територія громади є доволі бідною. Відзначається лише наявність незначних покладів каменю.

З огляду на ресурсну забезпеченість громади, важливими напрямками її економічного розвитку можуть стати ті види господарської діяльності, які пов'язані з використанням наявного потенціалу тваринництва, зокрема органічного, а також з подальшим розвитком туризму, включаючи диверсифікацію туристичних послуг.

Економіка громади. Станом на кінець вересня 2022 року у Козівській громаді було зареєстровано 22 суб'єкти господарювання у статусі юридичних осіб (без урахування громадських організацій і бюджетних установ) і 86 фізичних осіб підприємців.

У структурі підприємств-юридичних осіб переважають підприємства лісогосподарської та деревообробної галузі (31,8%). По 13,6% припадає на кількість підприємств торгівлі, сільського господарства та спортивно-туристичної сфери. В будівництві та енергетиці працює по 9% підприємств (тут насамперед варто відзначити структурні підрозділи «Укртранснафти» і «Львівенергозбуту», а також компаній АМІК та Атлас глобал енерджі). Згадані великі компанії, разом з бюджетними установами є також найбільшими роботодавцями у громаді (табл. 1).

Таблиця 1. Найбільші роботодавці на території Козівської громади

Підприємство/організація/суб'єкт діяльність	Основна галузь діяльності	Кількість працівників
Відділ освіти, культури, молоді і спорту Козівська сільська рада	освіта	9
ПАТ «Укртранснафта»	нафтопереробне	120
Козівська сільська рада	органи місцевого самоврядування	61
Навчальна спортивна база зимових видів спорту «Тисовець» МОУ	спорт	військові-70, цивільні-52
ДП «Сколівське лісове господарство»	лісова	брак точних даних
Дочірнє підприємство «Плай»	туристична	Плай-40, еко ферма-12
НПП «Сколівські Бескиди»	лісова	брак точних даних
ДП «Славський лісгосп»	лісова	8

Переважна частина місцевих ФОПів займаються торгівлею (майже 60%), роботою у сфері ІТ-технологій та наданням інформаційних послуг (близько 15%), а також лісозаготівлею й деревообробкою (12%).

Аналіз структури економіки громади за сплатою податкових доходів до місцевого бюджету Козівської територіальної громади доводить визначальну роль бюджетного сектора, частка якого сягає 35%. Серед інших видів економічної діяльності до найбільших платників податків слід віднести наземний і трубопровідний транспорт, діяльність у сфері спорту і відпочинку, лісове господарство (рис. 1).



Рис. 1. Структура економіки за внеском видів економічної діяльності до місцевого бюджету Козівської громади, 1 кв. 2022 р.

Туризм та рекреація є одним з основних видів економічної діяльності в громаді, хоча їх внесок в структурі бюджету не перевищує 12%. Попри те, перша стратегічна ціль затвердженої Стратегії розвитку Козівської громади визначена як «Економічно спроможна громада, Карпатський центр гірського туризму», значна частина населення громади зайнята в туристичному бізнесі, або веде підприємницьку діяльність, пов'язану з туризмом чи рекреацією. Фактично в громаді має місце високий рівень тінізації цієї сфери. Ще однією проблемою, пов'язаною з розвитком туризму, є негативний вплив на довкілля.

Прикладом цього є функціонування іллегальних трас для джипів та квадроциклів, що, з одного боку, створює проблеми для місцевих мешканців, порушує місцеву екосистему та не приносить доходів до місцевого бюджету, з іншого – є достатньо небезпечною розвагою для туристів. В багатьох європейських країнах джипінг та квадроциклінг у горах заборонений як таких, що несе шкоду для довкілля, тому в Україну приїжджає багато іноземних туристів саме для катання на квадроциклах.

Водночас облаштування такої траси з під гори Пікуй і сіл Гусне й Довжки до Тисовця відповідно до вимог дозволило б спрямувати кошти в бюджет громади, підвищити рівень безпеки споживачів таких послуг та обмежити (через встановлення часових та територіальних обмежень) негативний вплив на довкілля.

Козівська громада характеризується низькою якістю земель сільськогосподарського призначення (зокрема ріллі). Водночас значна частина мешканців громади ведуть сільськогосподарську діяльність у галузі тваринництва. Третину усіх сільськогосподарських земель громади складають сіножаті і пасовища. Проте ця діяльність має низьку додану вартість – переважають особисті господарства населення. Це знижує ефективність тваринництва і рівень його товарності, а також не дозволяє розвивати суміжних переробних підприємств. Крім того, у місцевого населення відсутні достатні стимули для легалізації власної діяльності у сфері тваринництва, оскільки це не забезпечує для них достатніх додаткових переваг. Як наслідок реалізація наявного потенціалу розвитку тваринництва здійснюється у громаді недостатньо повно, а місцевий бюджет недоотримує через це частини потенційних надходжень. Крім того, проблемою дрібних сільгоспвиробників громади є низька здатність конкурувати на аграрному ринку регіону через недостатньо розвинуту інфраструктуру первинної переробки, зберігання, транспортування, логістики і маркетингу.



Економіка громади є недостатньо диверсифікованою. Основу її економічного потенціалу складають торгівля, лісове господарство і туристично-рекреаційна сфера, зокрема надання послуг з розміщення туристів. Проте високий рівень поширеності іллегальних операцій у цих сферах обмежує можливості їх розвитку на сучасних інноваційних засадах, залучаючи до бізнесу активну молодь громади та здійснюючи трансфер нових технологій розвитку підприємництва.

Фінансова спроможність громади. За показниками фінансової спроможності Козівська громада займає 71 місце серед 73 громад Львівської області. При цьому відзначається один із найнижчих обсягів власних надходжень у розрахунку на 1 жителя (72 місце серед 73 громад Львівської області). За підсумками 8-ми місяців 2022 року Козівська громада перебуває також серед аутсайдерів чи в другій половині регіонального рейтингу за такими показниками, як: фіскальна віддача території на одного мешканця (3,9 грн і 69 місце в області), надходження до загального фонду бюджету на 1 мешканця (1,7 тис. грн і 55 місце в області), дохідність земель громади на 1 мешканця (0,5 грн і 48 місце в області), місцеві податки та збори на 1 мешканця (0,6 тис. грн і 42 місце в області).

Питома вага місцевих податків і зборів у доходах бюджету громади становить трохи більше 10% (10,5% у 2021 р. і 11,5% за 8 місяців 2022 р.). Офіційні трансферти, як у 2021 р., так і в 2022 р. формували переважну частину дохідної частини бюджету (від 65 до 70%) (рис. 2). Відтак у громади не достатнього внутрішнього ресурсу для фінансування стратегічних

проектів місцевого економічного розвитку, особливо інфраструктурних, що робить її залежною від можливості залучення зовнішніх джерел.

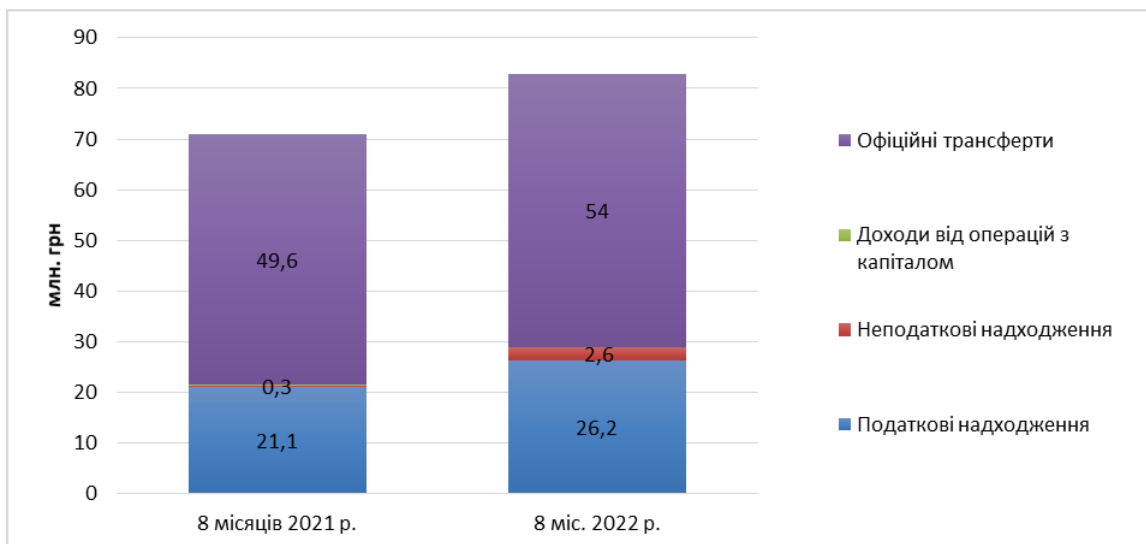


Рис. 2. Динаміка та структури доходів місцевого бюджету Козівської територіальної громади, 2021-2022 рр.

Основна частина видатків місцевого бюджету Козівської громади спрямовується на фінансування освітньої сфери та на утримання апарату управління. Загалом на ці цілі витрачається приблизно до двох третин від усіх бюджетних видатків громади. При цьому в 2022 р. видатки на економічну діяльність громади знизилися майже до нуля (табл. 2).

Таблиця 2. Порівняння окремих видатків з місцевого бюджету Козівської ТГ за 8 місяців 2021 і 2022 років

Млн грн

Стаття видатків	2021 р.	2022 р.	Різниця
Освіта	56,6	57,8	1,2
<i>У т.ч. видатки на загальну середню освіту</i>	50,9	52,1	1,2
<i>На дошкільну освіту</i>	2,8	2,7	- 0,1
<i>На позашкільну освіту</i>	2,2	2,2	0,0
Загальнодержавні функції	10,1	15,3	5,2
<i>у т.ч. управління громадою</i>	9,0	13,7	4,7
Духовний та фізичний розвиток	2,5	2,4	- 0,1
Соціальний захист та соціальне забезпечення	0,5	1,4	0,9
Економічна діяльність (будівництво)	1,1	0,01	- 1,1
<i>у т.ч. будівництво</i>	0,1	0,01	- 0,1
<i>транспорт</i>	0,6	0,0	- 0,6



Низька фінансова спроможність громади ускладнює можливість реалізації на її території проектів зі стимулювання місцевого економічного розвитку. Відтак, місцевій владі необхідно активізувати зусилля з пошуку партнерів для участі у співфінансуванні таких проектів із залученням відповідних коштів з обласного та державного бюджетів, а також від грантодавців.

Основні проблеми економічного розвитку Козівської громади

Аналіз інституційного середовища та соціально-економічного розвитку Козівської громади дав змогу виділити низку характерних проблем, притаманних її економіці. Серед них варто виділити такі:

- **Несприятлива демографічна ситуація**, спричинена належністю переважаючої частки населення, до числа старших вікових груп, що погіршує якість людського капіталу громади з огляду на його потенційне залучення в активну господарську діяльність. Ситуація ускладнюється у зв'язку з високим рівнем безробіття на території громади, а також через ризик зниження її трудового потенціалу, спричинений наслідками воєнного стану (частина населення може бути мобілізованою до ЗСУ, а також виїжджати у пошуках праці в міста і за кордон).
- **Поганий стан освітньої мережі та якості освітніх послуг**. Зважаючи на велику кількість малочисельних населених пунктів, які входять до складу громади, а також на природні чинники (гірська місцевість, низька транспортна доступність в зимовий період), освітня мережа є занадто громіздкою (18 закладів), що формує велике навантаження на місцевий бюджет громади (75% усіх видатків у 2022 році). До того ж громада стикається з дефіцитом кваліфікованих педагогічних кадрів, що знижує якість освітніх послуг (зокрема за середнім балом ЗНО випускників шкіл та часткою дітей, що не подолали поріг).
- **Зношеність інфраструктури, зокрема інженерної та транспортної**. Передусім це стосується високого рівня зносу інженерних мереж та недостатньої якості доріг місцевого значення. Крім того, звертає на себе увагу відсутність належного транспортного сполучення між окремими населеними пунктами громади. Як наслідок, можливості для розвитку підприємництва на території громади зменшуються, особливо якщо це стосується розгортання виробничої діяльності, зокрема релокованих підприємств з північних і східних регіонів нашої держави. Ситуація ускладнюється у зв'язку із тим, що бюджетні можливості громади є доволі обмеженими, а це фактично унеможливорює належне фінансування заходів з модернізації місцевої інфраструктури. Крім того, розвиток секторів з високою доданою вартістю, включаючи ведення органічного тваринництва та переробку тваринницької продукції, обмежується проблемами з логістикою та відсутністю достатньої кількості потенційних інвестиційних майданчиків, спроможних задовольняти потреби підприємців у якісних інженерних мережах і сучасних комунікаціях.
- **Високий рівень ілєгалізації економічної активності мешканців громади**, що викликано відсутністю достатньої мотивації в багатьох місцевих мешканців реєструвати свою підприємницьку діяльність у вигляді ФОП. Передусім це стосується надання туристичних послуг і ведення сільськогосподарської діяльності. Як наслідок, блокується притік інвестицій у вказані сфери, знижується рівень екологічної безпеки території від діяльності відповідних суб'єктів господарювання, а також безпеки споживачів, а місцевий бюджет втрачає частку потенційних надходжень від сфери туризму та сільського господарства.
- **Низька додана вартість сільськогосподарської діяльності, яку ведуть одноосібні сільськогосподарські господарства**, що зумовлене практично відсутністю інфраструктури аграрного ринку. Також **відсутня інфраструктура первинної переробки, зберігання, логістики і маркетингу в основних виробників с/р продукції** – особистих селянських та фермерських господарств, що знижує рівень потенційних доходів фермерів та домогосподарств.
- **Недостатня інтегрованість ВПО в соціальне, економічне та культуральне середовище громади**, що тягне за собою низку нових викликів для місцевої влади та не дає змоги максимально повно використовувати потенціал ВПО для розвитку економіки громади, насамперед у таких сферах, як туризм та рекреація, сільське господарство й торгівля.

2. Цілі економічного розвитку в контексті реалізації Стратегії розвитку Козівської сільської територіальної громади на 2022-2027 роки

Козівська територіальна громада затвердила Стратегію розвитку громади на 2022-2027 роки на сесії сільської ради 11 лютого 2022 року. Першою стратегічною ціллю у документі визначено «Економічно спроможна громада, Карпатський центр гірського туризму». Досягнення цієї стратегічної цілі передбачає виконання низки завдань і проєктів за двома операційними цілями:

- 1.1. Розвиток туристичної інфраструктури.
- 1.2. Розвиток, сільського туризму та збереження історико-культурної спадщини.

Крім того, досягнення другої стратегічної цілі «Розвиток людського потенціалу» має на меті здійснення низки заходів, спрямованих на оптимізацію бюджетних видатків громади (завдання 2.1.1) та розвиток підприємництва на її території (завдання 2.1.1 і 2.2.3), а також на модернізацію місцевої інфраструктури (завдання 2.2.2 і 2.2.4).

Програма економічного розвитку Козівської територіальної громади розроблена із врахуванням цілей Стратегії розвитку Козівської територіальної громади на 2022-2027 роки та покликана створити підґрунтя для **середньострокового** планування місцевого економічного розвитку.

Основними **цілями економічного розвитку**, над досягненням яких працюватиме громада протягом найближчих 3 років, є:

- Модернізація та диверсифікація інфраструктури туризму з метою сприяння місцевому економічному розвитку.
- Підвищення якості людського капіталу громади та нарощування її людського потенціалу на основі стимулювання підприємницької активності та формування сучасної культури підприємництва серед мешканців громади та ВПО.
- Сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації та підвищення ефективності використання наявного потенціалу розвитку сільського господарства.
- Формування інвестиційної привабливості (зокрема для бізнесів, що релокуються) та промоція громади.

Програма включає перелік проєктів, які являють собою логічно та хронологічно узгоджений комплекс заходів. Їх реалізація дозволить досягнути поставлені цілі із залученням визначених людських, матеріальних і фінансових ресурсів.

Перелік проєктів не є вичерпним і може розширюватись в ході реалізації Програми.

3. Проєкти економічного розвитку

Назва проєкту	Проєкт 1. Облаштування траси для квадроциклів
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.1. Розвиток туристичної інфраструктури
Мета та завдання проєкту	<u>Мета</u> – підвищити ефективність використання туристичного потенціалу громади завдяки залученню більшої кількості туристів і покращенню якості надання туристичних послуг та їх диверсифікації. <u>Завдання:</u> 1) облаштування нового туристичного маршруту для лжипіншу та квадроциклінгу з під гори Пікуй і сіл Гусне й Довжки до Тисовця; 2) надання туристичних послуг на території громади в безпечний для споживачів спосіб без шкоди для екології; 3) створення інфраструктури для надання нових видів туристичних послуг
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Козівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	<u>Цільові групи:</u> представники місцевого бізнесу, які готові долучитися до надання послуг з квадроциклінгу на території громади; чинні та потенційні споживачі послуги квадроциклінгу на території громади; Козівська сільська рада <u>Кінцеві бенефіціари:</u> населення Козівської ТГ
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	Сьогодні поїздки туристів на квадроциклах у різних гірських населених пунктах громади відбуваються доволі активно. Проте в більшості випадків ця послуга надається фактично в іллегальний спосіб. Відповідні траси не промарковані та не облаштовані належним чином, відсутнє дотримання екологічних стандартів, не враховуються інтереси місцевих мешканців. Це створює низку проблем, починаючи з незручностей для населення громади, і завершуючи завданням шкоди довкіллю та низьким рівнем безпеки для користувачів цієї послуги.
Очікувані результати від реалізації проєкту (кількісні і якісні)	<ul style="list-style-type: none"> - Активізовано туристичну діяльність на території громади за рахунок підвищення популярності та рівня безпеки послуги з квадроциклінгу, що дало змогу створити від 20 до 50 нових робочих місць у сфері туризму та суміжних видах економічної діяльності. - Додатково залучено до 100 тис грн інвестицій у туристичну та суміжні з нею сфери економіки громади (громадське харчування, сільське господарство, транспорт і зв'язок, побутове обслуговування населення). - Знизився рівень тінізації операцій з надання туристичних послуг на території громади, зокрема послуг з прогулянок на квадроциклах. - Покращився імідж громади як одного з головних центрів сучасного карпатського туризму.
Основні заходи проєкту	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення громадських слухань з метою погодження місця розташування майбутньої траси для квадроциклів та вимог щодо її облаштування. - Розробка проєктної документації для створення сучасної траси для квадроциклів. - Визначення кола потенційних учасників проєкту, які готові взяти участь у його співфінансуванні, у тому числі на засадах державно-приватного партнерства та міжмуниципального співробітництва, або шляхом надання грантових ресурсів. - Облаштування траси для квадроциклів у визначеному проєктною документацією місці. - Залучення підприємців до створення паркінгів та відпочинкових зон у прилеглих до траси місцях. - Промоція проєкту.

Період реалізації проекту	2023-2025 роки			
Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн	350,0			
у тому числі	2023	2024	2025	Разом
• місцевий бюджет	50,0	50,0	0,0	100,0
• інші джерела	50,0	100,0	100,0	250,0
Всього	100,0	150,0	100,0	350,0
Ключові учасники проекту	Козівська сільська рада, Департамент економічної політики ЛОДА, Програма USAID «ГОВЕРЛА», інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років (технічні завдання: 5.1.2.2 та 5.1.3.1)			

Назва проєкту	Проєкт 2. Стимулювання у громаді молодіжного підприємництва
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	Стратегічна ціль 2. Розвиток людського потенціалу
Мета та завдання проєкту	<u>Мета</u> – активізувати роль молоді в економічному житті громади та мінімізувати рівень відтоку молодих кадрів. <u>Завдання:</u> 1) підвищення рівня підприємницької активності серед молоді; 2) покращення вікової структури населення громади; 3) детінізація частини підприємницької діяльності, яка здійснюється на території громади в іллегальний спосіб; 4) інтеграція молодих ВПО в економічне та підприємницьке середовище громади.
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Козівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	<u>Цільові групи:</u> молоде населення громади та ВПО, місцевий бізнес, Козівська сільська рада <u>Кінцеві бенефіціари:</u> населення Козівської ТГ
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	У віковій структурі населення громади близько 60% становлять представники старшої вікової категорії. Значною мірою це спричинено відтоком молоді через неможливість повноцінно реалізувати себе на території громади, де рівень безробіття серед працездатного населення становить приблизно 40%. Як наслідок, недостатньо повного використовується підприємницький потенціал молодих людей. Ситуація ускладнюється через поширену практику ведення окремих видів підприємницької діяльності в іллегальний спосіб (надання послуг з розміщення туристів, збирання та продаж плодів, ягід і грибів, лісозаготівельні роботи тощо). Крім того, висока мобільність молоді є додатковим чинником міграції у великі міста та за кордон.
Очікувані результати від реалізації проєкту (кількісні і якісні)	<ul style="list-style-type: none"> - Зріс рівень підприємницької активності серед молоді громади. - Розроблено бізнес-моделі для розвитку молодіжного підприємництва у пріоритетних секторах місцевої економіки. - На 20% збільшилась кількість ФОП у громаді та зросла самозайнятість місцевої молоді. - На 10% зменшено рівень безробіття серед молоді громади та створено до 50 нових робочих місць у пріоритетних секторах її економіки: туризм, торгівля, сільське господарство тощо. - До 30% підприємців, які сьогодні здійснюють свою діяльність в іллегальний спосіб, офіційно зареєструвалися як ФОП. - Залучено до 100 тис грн додаткових інвестицій в реалізацію підприємницьких ініціатив на території громади. - На 10% зріс рівень власних надходжень до місцевого бюджету. - Не менше 20% молодих ВПО залучені в економіку громади як підприємці або наймані працівники.
Основні заходи проєкту	<ul style="list-style-type: none"> - Визначення кола організацій, що можуть взяти участь у співфінансуванні проєкту та його потенційних експертів. - Формування бази даних потенційних учасників проєкту та проведення з ними мотиваційних бесід. - Проведення 5 навчальних семінарів з учасниками проєкту з метою їх ознайомлення з актуальними проблемами та основними механізмами розвитку сучасного молодіжного підприємництва. Надання їм базових знань зі стратегування бізнесу та бізнес-планування, фінансового обліку, інвестування, маркетингу тощо.

	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення для учасників проекту 5 тренінгів з метою визначення пріоритетних напрямів розвитку молодіжного підприємництва на території громади, а також формування типових бізнес моделей для кожного з них. - Проведення для учасників проекту 5 профорієнтаційних екскурсій на підприємства Львівщини. - Розробка учасниками проекту модельних бізнес-планів для свого потенційного бізнесу та здійснення їх коучингового супроводу залученими до проекту експертами та менторами. - Створення молодіжної ради підприємців при сільській раді. 			
Період реалізації проекту	2023-2025 роки			
Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн	1 400,0			
у тому числі	2023	2024	2025	Разом
• місцевий бюджет	150,0	150,0	200,0	500,0
• інші джерела (кошти грантодавців)	300,0	300,0	300,0	900,0
Всього	400,0	500,0	400,0	1300,0
Ключові учасники проекту	Козівська сільська рада Департамент економічної політики ЛОДА Програма USAID «ГОВЕРЛА», інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років (технічне завдання 1.2.2.1; 2.3.2.2 та 1.4.2.1)			

Назва проєкту	Проект 3. Створення сільськогосподарського кооперативу виробників тваринницької продукції
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.2. Розвиток сільського туризму та збереження історико-культурної спадщини
Мета та завдання проєкту	<p><u>Мета:</u> Сприяти реалізації наявного потенціалу розвитку тваринництва та виробництву конкурентної тваринницької продукції з високою доданою вартістю</p> <p><u>Завдання:</u> 1) об'єднання сільськогосподарських виробників громади у кооператив з виробництва тваринницької продукції (м'яса, молока, сирів тощо); 2) заохочення мешканців громади до ведення товарного тваринництва в легальний спосіб та активізації зусиль з налагодження переробки тваринницької продукції на території громади; 3) стимулювання створення крафтових продуктів, .екоферми</p>
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Козівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	<p><u>Цільові групи:</u> мешканці громади, які займаються тваринництвом; підприємці, що готові інвестувати у харчопереробну галузь, Козівська сільська рада</p> <p><u>Кінцеві бенефіціари:</u> населення Козівської ТГ</p>
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>Значна частина мешканців громади ведуть сільськогосподарську діяльність у галузі тваринництва, проте вона має низьку додану вартість (переважають особисті господарства населення). Це знижує ефективність тваринництва і рівень його товарності, а також не дозволяє розвивати суміжних переробних підприємств. Крім того, у місцевого населення відсутні достатні стимули для легалізації власної діяльності у сфері тваринництва, оскільки це не забезпечує для них достатніх додаткових переваг. Як наслідок реалізація наявного потенціалу розвитку тваринництва здійснюється у громаді недостатньо повно, а місцевий бюджет недоотримує через це частини потенційних надходжень. Крім того, проблемою дрібних сільгоспвиробників громади, яку дозволить вирішити створення кооперативу, є низька здатність конкурувати на аграрному ринку регіону через недостатньо розвинуту інфраструктуру первинної переробки, зберігання, транспортування, логістики і маркетингу.</p>
Очікувані результати від реалізації проєкту (кількісні і якісні)	<ul style="list-style-type: none"> - Поліпшено логістику тваринницької галузі за рахунок створення на території громади потужностей зі зберігання сировини, заготівлі та збуту продукції, її первинної переробки, маркетингу тощо. - Підвищилась ефективність сільського господарства громади, на 10% зріс обсяг надходжень від неї до місцевого бюджету. - Розвинулися нові види сільськогосподарської діяльності, зокрема органічне тваринництво, сироваріння тощо. - Відбулася диверсифікація розвитку економіки громади та її часткова детінізація. На 20% збільшилась кількість фермерів, які займаються тваринництвом на території громади - На 15% збільшено кількість робочих місць у сфері виробництва і переробки сільськогосподарської продукції. - Зріс попиту на сільськогосподарську продукцію, вироблену на території громади. - На 10% збільшено дохідність малих сільськогосподарських товаровиробників, які здійснюють діяльність у сфері тваринництва на території громади.

Основні заходи проекту	<ul style="list-style-type: none"> - Формування бази даних потенційних учасників проекту. - Здійснення організаційних заходів та проведення навчань з питань створення кооперативів і переваг легальної діяльності у сфері тваринництва та переробки тваринницької продукції. - Ознайомлення учасників проекту з успішним досвідом функціонування тваринницьких кооперативів в Україні та за кордоном. - Об'єднання виробників тваринницької продукції, що ведуть свою діяльність на території громади, в кооператив. Надання їм методичної, організаційної та фінансової підтримки для створення необхідної матеріально-технічної бази кооперативу. - Супровід діяльності кооперативу з питань покращення маркетингу, логістики та впровадження нових технологій у виробництво та переробку тваринницької продукції. 			
Період реалізації проекту	2023-2025 роки			
Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн	900,0			
у тому числі	2023	2024	2025	Разом
• державний бюджет	0,0	50,0	100,0	150,0
• обласний бюджет	50,0	50,0	50,0	150,0
• місцевий бюджет	100,0	50,0	50,0	200,0
• інші джерела (кошти грантодавців і приватних інвесторів)	50,0	150,0	200,0	400,0
Всього	200,0	300,0	400,0	900,0
Ключові учасники проекту	Козівська сільська рада Департамент АПК ЛОДА Програма USAID «АГРО», інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівщини до 2027 року (технічні завдання 3.3.3.3; 3.3.3.2; 1.2.4.3 та 3.3.1.2)			

4. План заходів програми місцевого економічного розвитку

План дій з впровадження Програми місцевого економічного розвитку Козівської територіальної громади	Рік											
	2023				2024				2025			
	Квартал				Квартал				Квартал			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Проект 1. Облаштування траси для квадроциклів												
Етап 1. Підготовчий												
<ul style="list-style-type: none"> Поширення інформації на електронних ресурсах місцевої влади та серед потенційних учасників проекту про підготовку до його реалізації; підготовка заявок на співфінансування до грантових організацій та взаємодія з цього приводу з відповідними органами обласної та державної влади 	■	■										
<ul style="list-style-type: none"> Відбір учасників проекту, підписання з ними відповідних угод 		■	■									
<ul style="list-style-type: none"> Розробка проектної документації на створення та облаштування траси для квадроциклів 		■	■	■								
Етап 2. Впровадження проекту												
<ul style="list-style-type: none"> Проведення підготовчих та основних робіт з облаштування траси 					■	■	■	■				
<ul style="list-style-type: none"> Облаштування паркінгів та відпочинкових зон у прилеглих до траси населених пунктах 							■	■	■			
Етап 3. Первинний супровід і промоція												
<ul style="list-style-type: none"> Урочисте відкриття траси 											■	
<ul style="list-style-type: none"> Поширення інформації про відкриття траси у ЗМІ та на спеціальних інформаційних ресурсах для потенційних користувачів, проведення маркетингових заходів з метою залучення туристів 											■	■
<ul style="list-style-type: none"> Підготовка звіту про реалізацію проекту для грантодавців та інших його учасників, що брали участь у співфінансуванні 												■
Проект 2. Проведення серії навчальних семінарів і тренінгів з метою стимулювання у громаді молодіжного підприємництва												
Етап 1. Підготовчий												
<ul style="list-style-type: none"> Відбір учасників проекту 	■	■										
<ul style="list-style-type: none"> Підготовка грантових заявок до потенційних донорів проекту і грантодавців, а також взаємодія з органами обласної та державної влади щодо їх потенційної участі в реалізації проекту 	■	■										
<ul style="list-style-type: none"> Поширення інформації про реалізацію проекту в ЗМІ та на електронних ресурсах місцевої влади 		■										
Етап 2. Впровадження проекту												
<ul style="list-style-type: none"> Проведення 5 навчальних семінарів з учасниками проекту з метою їх ознайомлення з актуальними проблемами та основними механізмами розвитку сучасного молодіжного підприємництва 			■	■	■							
<ul style="list-style-type: none"> Проведення для учасників проекту 5 тренінгів з метою визначення пріоритетних напрямів розвитку молодіжного підприємництва на території громади, а також формування типових бізнес моделей для кожного з них 					■	■	■					
<ul style="list-style-type: none"> Проведення для учасників проекту 5 профорієнтаційних екскурсій на підприємства Львівщини 							■	■	■			
<ul style="list-style-type: none"> Розробка учасниками проекту модельних бізнес-планів для свого потенційного бізнесу 										■	■	
<ul style="list-style-type: none"> Створення молодіжної ради підприємців при сільській раді 										■		
Етап 3. Первинний супровід і промоція												
<ul style="list-style-type: none"> Здійснення коучингового супроводу започаткованих учасниками проекту підприємницьких ініціатив залученими до проекту експертами та менторами 											■	■
<ul style="list-style-type: none"> Підготовка звіту про реалізацію проекту для грантодавців та інших його учасників, що брали участь у співфінансуванні 												■

План дій з впровадження Програми місцевого економічного розвитку Козівської територіальної громади	Рік											
	2023				2024				2025			
	Квартал				Квартал				Квартал			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Проект 3. Створення сільськогосподарського кооперативу виробників тваринницької продукції												
Етап 1. Підготовчий												
• Проведення спільних комунікаційних заходів місцевої влади громади та малих виробників тваринницької продукції на її території, включаючи представників особистих селянських господарств для обговорення доцільності створення кооперативу												
• Підготовка грантових заявок до потенційних донорів проекту і грантодавців, а також взаємодія з органами обласної та державної влади щодо їх потенційної участі в реалізації проекту												
• Відбір учасників проекту												
Етап 2. Впровадження проекту												
• Здійснення організаційних заходів та проведення навчань з учасниками проекту щодо проблем і механізмів створення сільськогосподарських кооперативів												
• Організація навчальних візитів потенційних учасників кооперативу до успішних тваринницьких кооперативів на території Львівської області та інших регіонів України												
• Надання юридичного та інформаційного супроводу процесу реєстрації та функціонування кооперативу. Розробка статуту та бізнес-плану кооперативу. Розробка торгової марки для кооперативу												
• Об'єднання виробників тваринницької продукції, що ведуть свою діяльність на території громади в кооператив. Державна реєстрація кооперативу												
Етап 3. Первинний супровід і промоція												
• Висвітлення інформації про початок роботи кооперативу на електронних ресурсах місцевої влади												
• Проведення заходів з дорадницької підтримки для членів кооперативу за участі долучених до реалізації проекту дорадників												
• Супровід діяльності кооперативу з питань покращення маркетингу, логістики та впровадження нових технологій у виробництво та переробку тваринницької продукції												
• Закупівля кооперативом обладнання для зберігання та первинної переробки тваринницької продукції												
• Підготовка звіту про реалізацію проекту для грантодавців та інших його учасників, що брали участь у співфінансуванні												